

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2019.G.23, 22 november 2019

Bladluizen in wintergranen – Toestand 18-20 november 2019: verminderte maar gemiddeld hoge druk bij ingaan van de winter.

SAMENGEVAT

Afgelopen week verminderde de bladluisdruk verder. Omwille van de hoge druk van afgelopen najaar zijn er ondanks het verminderen van de druk bij het ingaan van de winter toch nog steeds bladluizen aanwezig.

Het is noodzakelijk alle percelen wintergranen die niet (meer) beschermd zijn tegen bladluizen een laatste keer te controleren. De bladluiscontrole gebeurt best tijdens de warmste uren van de namiddag.

Percelen die nog niet beschermd zijn tegen bladluizen dienen prioritair gecontroleerd te worden. Percelen waar al een insecticidebehandeling werd uitgevoerd, dienen opnieuw gecontroleerd te worden wanneer de werkingsduur van de insecticidebespuiting naar zijn einde loopt.

Wees alert zolang de klimatologische omstandigheden gunstig blijven voor de activiteit van de bladluizen. Vooral moest het weer opnieuw zachter worden de komende weken.

De afgelopen koude nachten en koudere dagen remmen de verdere ontwikkeling van bladluizen, maar de volgende dagen wordt het weer warmer zonder nachtvorst.

Tussen 18 en 20 november werden in Vlaanderen op 31 percelen waarnemingen omtrent bladluizen uitgevoerd. Zestien percelen wintergerst en vijf percelen wintertarwe zonder insecticidebehandeling werden geëvalueerd alsook acht behandelde percelen wintergerst en 2 behandelde percelen wintertarwe:

- in Limburg: Jeuk, Koninksem, Piringen, Sluizen, Wellen, Widoöie
- in Vlaams-Brabant: Bertem, Dilbeek, Holsbeek, Lennik, Tienen
- in Oost-Vlaanderen: Burst, Sint-Niklaas, Zingem
- in West-Vlaanderen: Helkijn, Houtem, Otegem, Poperinge (2 percelen), Zwevegem

WINTERGERST

De bladluisdruk is voor de tweede week op rij verminderd op de onbehandelde waarnemingspercelen. Momenteel is in het Vlaamse waarnemingsnetwerk gemiddeld 16,3% van de planten bezet met minstens 1 bladluis op onbehandelde percelen wintergerst. Vorige week was nog steeds gemiddeld 21,4% van de planten bezet.

De aantasting varieert momenteel van 0% bezette planten tot 49,7% bezette planten. De spreiding en de voor dit moment nog hoge gemiddelde bezetting toont dat ondanks de daling percelen nog zwaar bezet kunnen zijn.

Op 1 perceel, namelijk te Piringen, met zaai 12 oktober, werd echter nog een duidelijke toename vastgesteld. Het percentage bezette planten evolueerde van 3,0% vorige week naar 10,3% deze week.

Drie waarnemingspercelen hebben een latere zaaidatum, namelijk tijdens de derde decade van oktober en vertonen een zeer lage bladluisdruk: Poperinge 2 (zaai 24 oktober, 2 blad) 0% bezette planten, Widoöie (zaai 25 oktober, 1 blad) 0,7% bezette planten en Bertem (zaai 26 oktober, 1 blad) 0,5% bezette planten.

Gemiddeld wordt 1 tot 2 bladluizen per bezet plantje waargenomen en er worden voor de overgrote meerderheid ongevleugelde bladluizen waargenomen.

Op twee van de acht percelen wintergerst met insecticidebehandeling tussen 23 en 31 oktober worden bladluizen waargenomen, respectievelijk 1 en 1,3% van de planten is bezet met minstens één bladluis.

WINTERTARWE

Op de onbehandelde percelen wintertarwe met zaai tussen 12 en 26 oktober (1-3 blad) die deze week werden geëvalueerd is gemiddeld maar 1,5% van de planten bezet met minstens 1 bladluis variërend van 0% tot 3,5%. Het gaat hier slechts om vijf percelen! Uitgaande van de percelen die deze en vorige week werden geëvalueerd blijkt ook op de tarwepercelen gemiddeld een lichte afname van het percentage bezette planten. Doch op het perceel te Sint-Niklaas (zaai 24 oktober, 1 blad) is er zelfs een lichte toename van de bladluisdruk (3,3% deze week; 2,8% vorige week).

Het behandelde perceel in Houtem (behandeling 31 oktober) blijft nog steeds vrij van bladluizen. Het perceel te Zwevegem is pas behandeld op 17 november en vertoont geen bladluizen.

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaadatum	18-20 november			12-13 november		4-5 november		28-29 oktober		21-22 oktober		Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg													
Jeuk	28 september	uitstoeling	4,8%	1	uitstoeling	7,5%	uitstoeling	9,8%	begin uitstoeling	15,5%	1 blad	12,3%	Onbeschut langs suikerbieten en bos
Koninksem	11 oktober	uitstoeling	6,0%	1	3 blad	5,3%	3 blad	15,7%	1-2- blad	13,7%	-	-	Onbeschut langs maïsstoppel, vanggewas en gras
Piringen	12 oktober	3-4 blad	10,3%	1	2-3 blad	3,0%	2 blad	21,0%	2 blad	14,0%	1 blad	4,3%	Onbeschut langs maïs
Sluizen	12 oktober	-	-	-	-	-	-	-	2 blad	7,3%	1 blad	0,3%	Deels beschut langs gras, vanggewas en bos
Wellen	12 oktober	uitstoeling	11,8%	1	uitstoeling	16,3%	2-3 blad	24,5%	2 blad	16,3%	1 blad	0,3%	Beschut langs gras, vanggewas en bos
Widoöie	25 oktober	1 blad	0,7%	1	1 blad	0,0%	-	-	-	-	-	-	Onbeschut langs maïsstoppel, vanggewas en gras
Vlaams-Brabant													
Bertem	26 oktober	1 blad	0,5%	1	-	-	-	-	-	-	-	-	Bos in de omgeving
Dilbeek	13 oktober	2 blad	19,7%	2	2 blad	34,3%	1-2 blad	45,7%	opkomst	67,7%	-	-	Onbeschut, grenzend aan gras
Holsbeek	3 oktober	5-6 blad	31,0%	3	4-5 blad	60,0%	4 blad	54,5%	3-5 blad	43,5%	2 blad	55,0%	Grenzend aan gras en bos
Lennik	12 oktober	2 blad	38,0%	3	2 blad	54,0%	2 blad	40,0%	1 blad	46,0%	-	-	Onbeschut langs maïs
Tienen	15 oktober	3 blad-begint uitstoeling	5,3%	2	3 blad	8,3%	2 blad	12,0%	1 blad	15,8%	-	-	Beschut, langs bos, gras en fruitplantage
Oost-Vlaanderen													
Sint-Niklaas	8 oktober	-	-	-	3 blad	1,3%	3 blad	7,0%	-	-	1 blad	21,8%	Grenzend aan boomgaard en vanggewas
Zingem	12 oktober	5 blad	49,7%	2	3-4 blad	55,7%	2-3 blad	73,7%	1 à 2 blad	68,7%	-	-	Onbeschut, langs maïsstoppel en maïs geogst op 29 oktober 2019
West-Vlaanderen													
Helkijn	10 oktober	3-4 blad	34,5%	2	3 blad	36,3%	2-3 blad	50,8%	1-2 blad	34,5%	1 blad	7,5%	Onbeschut, langs gras en bieten
Otegem	5 oktober	5 blad	16,0%	2	4-5 blad	24,3%	3 blad	45,3%	2-3 blad	41,3%	1-2 blad	30,3%	Onbeschut, langs vanggewas en maïsstoppel
Poperinge 1	5 oktober	uitstoeling	6,7%	1	5 blad	10,7%	3-4 blad	16,3%	2-3 blad	28,0%	1-2 blad	6,3%	Onbeschut, langs maïsstoppel en suikerbieten
Poperinge 2	24 oktober	2 blad	0,0%	0	1 blad	2,3%	-	-	-	-	-	-	Onbeschut, langs maïsstoppel, suikerbieten en vanggewas
Zwevegem	5 oktober	5-6 blad	25,5%	2	4 blad	23,8%	3 blad	40,0%	2 blad	34,8%	1-2 blad	8,8%	Onbeschut, langs vanggewas met maïsstoppel in de buurt
Gemiddelde			16,3%			21,4%		32,6%		31,9%		14,7%	

"-" geen bladluistellingen uitgevoerd

Interpretatie: Behandelingsdrempels: zie verder in dit LCG-Graanbericht

De behandelingsdrempels volgens Livre Blanc Gembloux, België zijn gebaseerd op virusdragende bladluizen (in de herfst: 5% bezettingsgraad met virusdragende bladluizen; op het einde van de vluchten bij het ingaan van de winter: 1% bezettingsgraad met virusdragende bladluizen). Momenteel zijn er geen gegevens bekend omtrent de virulentiegraad van de bladluizen in Vlaanderen. Slechts 3 percelen zitten onder de 1 % voor het ingaan van de winter, en slechts 4 percelen onder de 5%.

Op basis van de behandelingsdrempel volgens Arvalis, Frankrijk (10% bezettingsgraad met bladluizen) is het momenteel op 9 van de 16 opgevolgde waarnemingspercelen nodig te behandelen tegen bladluizen. Behalve in Bertem, Poperinge 2 en Widoöie (zijn 3 percelen laat gezaaide wintergerst, 24 tot 26 oktober), zijn de bladluizen op de 4 andere percelen echter wel meer dan 10 dagen aanwezig en is ook op deze manier de behandelingsdrempel bereikt.

WINTERGERST: percelen met insecticidebehandeling (zelfde percelen als hierboven)

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	18-20 november			12-13 november		4-5 november		Behandeling
		Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	Ontwikkelings- stadium wintergerst	% planten met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Sluizen	12 oktober	uitstoeling	0,0%	0	2-3 blad	0,5%	2-3 blad	0,5%	31 oktober: Karate Zeon, 50 ml/ha
Vlaams-Brabant									
Holsbeek	3 oktober	5-6 blad	1,0%	1	4-5 blad	4,0%	4 blad	1,0%	26 oktober: Sherpa 200 EC 0,1 l/ha
Lennik	12 oktober	2 blad	0,0%	0	2 blad	2,0%	-	-	laatste week oktober
Oost-Vlaanderen									
Sint-Niklaas	8 oktober	3 blad	1,3%	1	3 blad	0,3%	-	-	25 oktober: Sparviero, 50 ml/ha
Zingem	12 oktober	5 blad	0,0%	0	3-4 blad	0,0%	2-3 blad	0,0%	30 oktober: Karate Zeon, 50 ml/ha
West-Vlaanderen									
Otegem	5 oktober	5 blad	0,0%	0	4-5 blad	0,0%	3 blad	0,0%	23 oktober: Karate Zeon, 50 ml/ha
Poperinge 1	5 oktober	uitstoeling	0,0%	0	5 blad	0,0%	3 à 4 blad	0,0%	30 oktober: Karate Zeon, 50 ml/ha
Zwevegem	5 oktober	5-6 blad	0,0%	0	4 blad	0,0%	3 blad	0,0%	23 oktober: Karate Zeon, 50 ml/ha

"- " geen bladluistellingen uitgevoerd

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	18-20 november			12-13 november		4-5 november		28-29 oktober		Ligging perceel
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	
Vlaams-Brabant											
Tienen	23 oktober	1 blad	0,5%	1	opkomst	0,0%	-	-	-	-	Onbeschut langs gras, vanggewas & fruitplantage
Oost-Vlaanderen											
Burst	26 oktober	1 blad	0,0%	0	1 blad	3,7%	-	-	-	-	Onbeschut langs weide
Sint-Niklaas	24 oktober	1 blad	3,3%	1	opkomst-1blad	2,8%	-	-	-	-	grenzend langs gras, vanggewas & wintergerst
Zwalm	26 oktober	opkomst- 1 blad	0,0%	0	-	-	-	-	-	-	Onbeschut, langs bieten
West-Vlaanderen											
Houtem	12 oktober	3 blad	3,5%	1	3 blad	7,3%	2 blad	12,5%	1 blad	9,5%	Onbeschut, langs maïsstoppel
Zwevegem	24 oktober	-	-	-	opkomst-1blad	2,3%	-	-	-	-	Onbeschut, langs vanggewas

"- " geen bladluistellingen uitgevoerd

WINTERTARWE: percelen met insecticidebehandeling (zelfde percelen als hierboven)

Waarnemingsplaats	Zaaidatum	18-19 november			<u>12-13 november</u>		Behandeling
		Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ontwikkelings- stadium wintertarwe	% planten met minstens 1 bladluis	
West-Vlaanderen							
Houtem	12 oktober	3 blad	0,0%	0	3 blad	0,0%	31 oktober: Fury 100 EW, 100 ml/ha
Zwevegem	24 oktober	1 blad	0,0%	0	-	-	17 november; Karate Zeon, 50 ml/ha

"- " geen bladluistellingen uitgevoerd

BEHANDELINGSDREMPELS

- **De behandelingsdrempel volgens Livre Blanc "Céréales" (Gembloux, België)** is verschillend naargelang het moment/tijdstip (Bron: Livre Blanc "Céréales" – september 2014, Université de Liège – Gembloux Agro-Bio Tech, België):
  - op het einde van de vluchten (ten laatste half november) bij het ingaan van de winter ligt de behandelingsdrempel veel lager dan in de herfst (in de herfst: bezetting vanaf 5% virusdragende bladluizen), namelijk **vanaf het moment dat 1% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen**, m.a.w. 1 plant op 100 planten bezet met minstens één virusdragende bladluis. Een "winter" impliceert een winter met voldoende winterse weersomstandigheden.
Volgens het recentste bericht van CePICOP (Wallonië) van deze week, wordt er in Wallonië geadviseerd te behandelen vanaf een bezettingsgraad met 5% bladluizen (Bron: CePICOP-Actualité-Céréales 19 november 2019).
  - op het einde van de winter wordt een bladluisbehandeling aanbevolen **vanaf het ogenblik dat er levende bladluizen aanwezig zijn**, ongeacht hun aantal. Na de winter kan het vergelingsvirus namelijk zeer snel uitbreiden en leiden tot belangrijke schade, zelfs bij aanwezigheid van zeer weinig virulente bladluizen.
- **De behandelingsdrempel volgens Arvalis (Frankrijk)** adviseert de bladluizen onmiddellijk te behandelen van het ogenblik dat **10%** van de planten bezet is met minstens één bladluis. **Bij een lagere bezettingsgraad dan 10% wordt er geadviseerd te behandelen wanneer de bladluizen meer dan 10 dagen aanwezig blijven wat ook het % aangetaste planten is** (Bron: Arvalis, Institut du végétal, Blé tendre d'hiver, Orge d'hiver, Variétés et interventions d'automne 2019-2020, Région Hauts-de-France).

Men dient echter behoedzaam te zijn met het feit dat vanaf de tweede helft van november de kans om een behandeling in goede omstandigheden uit te voeren doorgaans vermindert omwille van ongunstige weersomstandigheden en het moeilijk of niet toegankelijk worden van de percelen.

Uitgebreide info omtrent "[Bladluizen, overdragers van het dwergvergelingsvirus tijdens de herfst en het vroege voorjaar in wintergranen](#)" is raadpleegbaar op de LCG-website (www.lcg.be), met onder meer:

- bevorderlijke factoren voor de aanwezigheid van bladluizen
- gewasbespuiting: productkeuze en behandelingsmodaliteiten
- werkwijze bladluistellingen in wintergranen te velde

Een overzicht van alle insecticiden erkend voor de bestrijding van bladluizen, overdragers van het dwergvergelingsvirus in wintergranen is raadpleegbaar op [Inagro's gewasbeschermingsapp](#).

VOLGEND BERICHT: Dit bericht is het laatste voor wat de bladluisdruk betreft in wintergranen dit najaar 2019. Volgende berichtgeving is voorzien in het voorjaar 2020.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting

De LCG-Graanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, te Gent en Leuven
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep plant en gewas, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas
- Proefcentrum Herent/Provincie Vlaams-Brabant